

Martin van de Peut, eigenaar van SPF⁺-varkensbedrijf:

“Ongezonde darmen kennen we hier niet”

Martin van de Peut, eigenaar van SPF⁺-bedrijf VOF Van de Peut. Met 350 zeugen levert hij jaarlijks 700 tot 800 KI-beren (zuivere lijns Talent- en Tempo-beren) voor fokkerijorganisatie TOPIGS. Daarnaast houdt het bedrijf zich bezig met onderzoek en vaccinontwikkeling.

Op zijn negentiende leidde Martin van de Peut al een varkensbedrijf. Sindsdien heeft hij alle kanten van het vak meegemaakt, van het doen van (vlees)onderzoek tot zijn werkzaamheden als verkoopleider bij een mengvoerbedrijf. Deze kennis komt nu goed van pas op zijn SPF-bedrijf in Marknesse, dat jaarlijks 700 tot 800 K.I.-beren met de hoogst haalbare gezondheidsstatus aflevert, zowel in Nederland als in diverse Europese landen. Het geheim van zijn succes? “Buiten de kaders denken, vier jaar vooruit kijken en veel in eigen beheer doen.” Van de Peut beschikt niet alleen over een eigen geconditioneerde transportwagen, maar ook over een eigen ‘kleine voerfabriek’.

Van de Peut is zo’n drie jaar geleden begonnen met de productie van varkensvoer voor eigen gebruik, dat is ongeveer vier jaar na de start van zijn SPF-bedrijf. “Anders was het gewenste kwaliteitsniveau van het voer niet te behalen wanneer het gaat om de grondstoffen”, legt hij ons uit. “Ik zit midden in een akkerbouwgebied, dus ik ben gaan samenwerken met akkerbouwers waarvan ik zeker weet dat ze tarwe, gerst en haver van de juiste kwaliteit leveren. Zij leveren 60% van de grondstoffen, de overige 40% koop ik in via (tussenpersonen van) vaste leveranciers. De grondstoffen worden door onszelf geschoond, dus vrijgemaakt van stro, kaf en zand. Vervolgens malen we ze onafhankelijk van elkaar in onze eigen maalinstallatie, want vanwege de verteerbaarheid vraagt elke grondstof om een andere maalfijnheid. Pas daarna mengen we de grondstoffen en voegen we de ingekochte premixen toe.”

Het nodige vooronderzoek

Om de juiste voersamenstelling voor zijn SPF-varkens te bepalen, heeft Van de Peut zich eerst grondig in de materie verdiept. "Er was nog vrij weinig bekend over de nutriëntenbehoeften van SPF-varkens", vertelt hij. Bovendien waren de meningen over dit onderwerp verdeeld. Daarom hebben we het nodige vooronderzoek gedaan. Ik heb mij onder andere verdiept in de manier waarop succesvolle SPF-bedrijven in Denemarken, Frankrijk, Hongarije, Canada en Brazilië te werk gaan. Daarnaast hebben wij op ons eigen bedrijf veel onderzoek gedaan naar de groei, voeropname, voederconversie en het groeiverloop bij SPF-varkens. Dit leverde verrassende resultaten op. De voersamenstelling bleek namelijk veel overeenkomsten te vertonen met de samenstelling van 25 jaar geleden. We hebben moeilijk verteerbare eiwitten en pulp, oftewel de 'koeiengrondstoffen', weggelaten. Daarvoor in de plaats kwamen onder andere granen en soja-eiwitten."

Voederconversie is leidend

Het onderzoek dat Van de Peut op zijn bedrijf deed, vond plaats in samenwerking met andere leden van het Praktijknetwerk Voeding van SPF-varkens en de Wageningen Universiteit. "Ik heb de varkens op mijn bedrijf om de twee weken gewogen en de voergift nauwkeurig bijgehouden. Uit de resultaten bleek dat er veel schommelingen waren in de voeropname, oftewel de groei en de voederconversie. Die pieken en dalen moet je zien te voorkomen, pas dan kan het dier zijn volledige groeipotentie benutten. Bij een beer ligt die groei tussen de 1050 en 1200 gram per dag."

"80% van wat er fout gaat is gerelateerd aan voeding"

Vanwege deze bevindingen besloot Van de Peut om de voederconversie als leidraad aan te houden bij het bepalen van de juiste verhoudingen in het voer. "Zodra de groei maar enigszins terugliep, hebben we aanpassingen gedaan. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in één soort voer dat geschikt is voor alle fasen. We draaien nu maar liefst 1150 gram", vertelt hij trots. "De crux bleek 'm te zitten in de verhouding tussen de hoeveelheid zetmeelsuikers ten opzichte van de hoeveelheid eiwit. Ook bleek dat de voederconversie leidend is voor de vitamine- en mineralenbehoefte per kilogram voer."

De maalinstallatie van VOF Van de Peut

Een andere gouden regel is: wat er niet in hoort, moet je er ook niet in stoppen. Dan heb ik het bijvoorbeeld over stro, kaf en zand. Daar groeien ze toch niet op. En qua antibiotica zitten we op een dierdagdosering van 0,02."

Gevoeligheid maagdarmlkanaal

De juiste voersamenstelling is ook van invloed op de continuïteit van de darmgezondheid. "Ongezonde darmen kennen we hier niet", zegt van de Peut. "Een 'ziek' dier is meer bezig met het immuunsysteem dan een gezond dier. Bij SPF-varkens spelen die extra invloeden niet mee, daarom moet je extra goed opletten. De maalfijneheid is bijvoorbeeld erg belangrijk. Hoe meer voeding een varken opneemt, hoe fijner je moet malen. Anders krijgt de darm het te moeilijk. Een ander aandachtspunt is de hoeveelheid ruwe celstof, die moet je zo laag mogelijk houden, anders rem je de werking van de darm. Kortom, als je goed voert is er niets aan de hand."

Andere factoren

Naast goede voeding zijn ook andere factoren van belang voor een goedlopend SPF-bedrijf. Eén daarvan is natuurlijk de interne en externe biosecurity: het nemen van strenge maatregelen om ziekte-insleep te voorkomen. Dat vergt de nodige discipline. "Daarom beschikken we over een eigen geconditioneerde transportauto, een groot deel van het vervoer doen we zelf. Ook wil ik blijven benadrukken dat je verder moet kijken dan waar je nu mee bezig bent. Waarom gaan bepaalde dingen niet zoals verwacht en wat kun je daaraan doen?"

SPF in de toekomst

Volgens Van de Peut wordt er vaak nog te ingewikkeld gedacht over het houden van SPF-varkens en de extra maatregelen die daarbij nodig zijn. Daarom verwacht hij dat het aantal SPF-bedrijven in Nederland niet al te snel zal toenemen. "De vraag naar SPF-beren stijgt, de afnemers in het buitenland zien er absoluut de meerwaarde van in. In het buitenland gaat het harder dan in Nederland. We moeten naar een andere denkwereld, er wordt nog te veel aan symptoombestrijding gedaan; we laten ons te veel belemmeren door mogelijke problemen. Daarbij is opbouw van kennis over voeding vreselijk belangrijk. Ongeveer 80% van wat er fout gaat is gerelateerd aan voeding. Als je meer weet over de fysiologie van het varken, bijvoorbeeld wat bepaalde grondstoffen met organen en de bloedsomloop doen, dan kun je gemakkelijker eisen stellen aan de voerkwaliteit. Daarnaast moet er meer transparantie komen: veehouders moeten de samenstelling van het mengvoer gemakkelijk kunnen achterhalen. Met voederwaarde.nl, een website die ik mede heb opgericht, wordt een stap in de goede richting gezet."

SPF: Specified Pathogen Free

SPF is de afkorting van 'Specified Pathogen Free, ofwel: vrij van specifieke ziektekiemen. TOPIGS heeft drie niveaus gedefinieerd, gerelateerd aan het aantal en type pathogenen waarvan een bedrijf vrij is: 'conventioneel', SPF en SPF+. Slechts een paar bedrijven in Nederland hebben de status SPF+, VOF Van de Peut is er daar één van. Zijn varkens zijn formeel vrij van PRRS, App, *Mycoplasma hyopneumoniae*, *Brachyspira*, *Streptococcus suis* type 2 + 9, PVC2, schurft/PM+ en PIA).